

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“จากอดีตโลกได้เดินทางผ่านยุคสังคมนเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และปัจจุบันได้ก้าวอย่างเข้าสู่ยุคสารสนเทศหรือโลกยุคไร้พรมแดน ที่สามารถติดต่อถึงกันได้ในทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูลข่าวสาร การค้า การเดินทาง เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เกิดสภาวะไร้พรมแดนในทางการค้าระหว่างประเทศ และผลักดันให้ประเทศไทยต้องเข้าสู่การแข่งขันในการทำมาค้าขายกับประเทศต่าง ๆ อย่างเข้มข้นขึ้น ประเทศไทยเริ่มต้นอย่างสวยงามด้วยการมีอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ และรายได้ต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้นเร็วที่สุดแห่งหนึ่งในโลก จึงถูกคาดหมายว่าจะเป็นเสือเศรษฐกิจอันเกรียงไกรในภูมิภาค จากความเจริญเติบโตนี้เองยังทำให้เรามีความฝันต่อไปอีกมากมาย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ฝันของเราได้จางหายลงไปทีละน้อย กลายเป็นความจริงและบทเรียนอันเจ็บปวดที่ประเทศเราจะถูกมองจากสายตาของชาวโลกว่าเป็นประเทศที่กระทำตัวเหมือนเศรษฐกิจใหม่ใช้เงินไม่เป็น ดำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ขาดฐานที่มั่นคงทางเศรษฐกิจ และอื่น ๆ ในที่สุดเราจึงต้องเผชิญกับความเป็นจริงด้วยการกลับมาสู่สภาพเดิมอีกครั้ง และถึงกับหมดสิ้นอิสรภาพและอธิปไตยทางการเงิน สิ่งที่สำคัญที่สุดที่สะท้อนให้เห็นในภาวะตกต่ำของสังคมไทย คือ การขาดภูมิปัญญาของสังคมไทยเองที่จะอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์อย่างมั่นคง หากเราจะแก้ปัญหานี้ เราควรที่จะต้องแก้ไขที่ รากเหง้าของสังคมไทยในระยะยาวให้ได้ซึ่งจะต้องปฏิรูปการศึกษาสำหรับลูกหลานไทยทุกคนเสียก่อนเพื่อเพาะภูมิปัญญาของคนไทยให้กล้าแข็ง อันเป็นอาวุธสำหรับฟันฝ่าอุปสรรคอันท้าทายยิ่งขึ้นในกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะรุมเร้าเรามากขึ้นในอนาคต” (อมรวิทย์ นาครทรรพ, 2541 : 1-11)

การศึกษาเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ เป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีความรู้เพราะคนที่มีความรู้ คือ องค์ประกอบของพลังอำนาจของชาติ การศึกษาจึงมีผลกระทบเชิงบวกต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ (รุ่ง แก้วแดง, 2540 : 7) และการศึกษายังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้วยการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และความรู้ด้านอื่นๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งนักวิชาการต่างเห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม (Social process) ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมเป็นอย่างยิ่ง (ชนิตา รัชพลเมือง, 2527 :151-153) แต่ปัญหาของการศึกษาไทยที่ผ่านมาประสบปัญหาต่างๆ มากมายมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่

พึงประสงค์ ดังจะเห็นได้จากการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน เช่น คนทุกวัยตั้งแต่เกิดจนจบมหาวิทยาลัย เรียนแต่วิชา รู้แต่หนังสือ ถูกล้อมกรอบด้วยตารางสอนและห้องเรียน การพัฒนาคนจึงไม่เอื้อให้มีคุณสมบัติ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งทำงาน ชาตชีวิต หรือแม้แต่กระบวนการเรียนรู้เป็นความทุกข์ อับเฉา น่าเบื่อหน่าย ทั้งพ่อแม่ ครู นักเรียน ยึดหลักสูตรเป็นเกณฑ์ เนื้อหาสาระทั้งหมด การสอบและคะแนนสอบเป็นสิ่งพิพากษาความสำเร็จ ทุกคนจึงเครียด และขาดความสุขในการศึกษา เป็นต้น (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 2) อีกทั้งยังมีปัญหาแรงกดดันและความท้าทายของระบบเศรษฐกิจที่ต้องอาศัยฐานความรู้ ภาวะวิกฤตและการแข่งขันทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสารและสารสนเทศ ความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการของสมองและศักยภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ ตลอดจนไปถึงเรื่องการรับและการปรับตัวให้เข้ากับความหลากหลายทางวัฒนธรรม การสร้างพลังในการบูรณาการสังคม การรังสรรค์ความผาสุกและคุณภาพชีวิตของประชากร ฯลฯ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 2) ปัญหาเหล่านี้ทำให้ประชากรของชาติไม่มีคุณภาพพอที่จะไปต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศหรือช่วยพัฒนาประเทศ

ทุกฝ่ายในวงการศึกษาจึงได้พยายามปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนซึ่งนำมาสู่จุดเปลี่ยนของการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2542 โดยมีการประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาขึ้นมาเพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย เพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และสังคมไทย และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 2-6) อีกทั้งยังต้องการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เพราะความต้องการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดในการจัดการศึกษาใหม่ทำให้ต้องการออกแบบโครงสร้างและวิธีการเรียนรู้ใหม่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการจัดการศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถหล่อหลอมความรู้ ทักษะการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การจัดการ การปรับตัว รวมตลอดไปถึงการปลูกฝังความประณีต ความเอื้ออาทรในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทั้งระหว่างมนุษย์ด้วยกันและมนุษย์กับธรรมชาติ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544 : 2) การปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้มีหัวใจ คือ ต้องการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องการให้การศึกษาระบบของประเทศปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ไปสู่การจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้ คู่คุณธรรม และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะของคนไทยที่พึงปรารถนา คือ ดี เก่ง และมีความสุข ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้บัญญัติเอาไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2542 : 9-10) เช่นเดียวกับในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 9 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนว่า “ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยทุกคนให้มีคุณภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นคนดี คนเก่ง มีระเบียบวินัย รั้วหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกทางสังคมทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว องค์กรทางศาสนา องค์กรส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน สื่อมวลชนและประชาชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพลังปัญญา ศิลธรรมและวัฒนธรรมของคนไทย รวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการหลักประกันทางสังคมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมประชาชนทุกคนและพัฒนาาระบบโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ตลอดจนเสริมสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาวิถีชีวิตที่ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหายาเสพติดและปัญหาอาชญากรรม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544 : 38)

คนดี คนเก่ง และคนมีความสุขนั้นมีคนให้ความหมายไว้มากมาย ซึ่งโดยสรุปการเป็นคนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก การเป็นคนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูงในการดำรงชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และคนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกาย และจิต (คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 11-12) การที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้นั้นก็ต้องเกิดจากการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยกัน

การเรียนรู้จะทำให้เกิดผู้เรียนที่พึงประสงค์นั้นอาจจะเป็นการเรียนรู้ตามระบบโรงเรียนหรือการเรียนรู้ในวิถีชีวิตก็ได้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535 : 11-12) ซึ่งการรู้ก็ยังมีรูปแบบที่หลากหลายแตกต่างกันออกไป โดยได้มีบุคคลที่แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ไว้มากมาย เช่น Kingsley และ Garry ได้แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น การเรียนรู้ทางกลไกการรับรู้ การเรียนรู้การแก้ปัญหา การเรียนรู้จากการวางเงื่อนไข การเรียนรู้ด้วยวิธีลองผิดลองถูก การเรียนรู้ด้วยการจำแนกความแตกต่าง การเรียนรู้ด้วยทางวกเวียน หรือการเรียนรู้ภาษาด้านถ้อยคำ เป็นต้น (ประสาธ อิศรปริดา, 2520 : 45) การเรียนรู้จะเป็นไปในรูปแบบใดก็ได้เพียงแต่จะต้องเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน

ได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สารการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้ตามสภาพจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข (อนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 12) จะเห็นได้ว่าทั้งพระราชบัญญัติการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และการเรียนรู้มีเป้าหมายเดียวกันคือต้องการให้คนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุข

การเรียนรู้ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กล่าวมาข้างต้น ที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง ได้แก่ การที่ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการเรียนรู้จากการได้เป็นนักจัดรายการวิทยุ เนื่องจากในปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทเป็นอย่างมาก เพราะเครือข่ายการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้สื่อประเภทต่างๆ สามารถเข้าถึงประชาชนได้กว้างขวางไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ หรือสื่อประเภทอื่นๆ เมื่อมองในแง่ตัวเยาวชนก็เห็นได้ว่าในปัจจุบันเยาวชนได้รับอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างมากเพราะในแต่ละวันเยาวชนได้ใช้เวลาไปไม่น้อยกับสื่อต่างๆ เช่น ดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ นิทาน และการ์ตูน เป็นต้น ในขณะที่สภาพสังคมปัจจุบันพ่อแม่มีเวลาให้กับลูกน้อยลง ยิ่งทำให้สื่อต่างๆ มีโอกาสเข้าถึงเยาวชนได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมามีงานวิจัยมากมาย รวมทั้งข้อสังเกตจากประสบการณ์ของผู้ทำงานใกล้ชิดกับเยาวชน สะท้อนว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลทั้งที่เป็นคุณและโทษต่อเยาวชน เพราะอิทธิพลของสื่อมวลชนมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม เจตคติ ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ของเยาวชน และนับวันสื่อมวลชนก็ยิ่งทวีความสำคัญในการเป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทถ่ายทอดค่านิยม เจตคติต่างๆ ให้แก่เยาวชน และคนในสังคมมากขึ้น (คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก, 2535 : 7) แต่ในสถานการณ์สื่อสำหรับเยาวชนทุกวันนี้ นับวันจะลดน้อยถอยลงทั้งปริมาณและคุณภาพ สิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อทางเลือกต่างล้มหายไป เพราะไม่สามารถสู้กับระบบตลาดในกระแสนิยมเช่นนี้ได้ ความรุนแรงและเรื่องเพศกลายเป็นจุดขายที่สื่อนำมาเสนอสังคม เยาวชนจึงได้รับอิทธิพลด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์จากการนำเสนอของผู้ใหญ่ที่เข้าใจแต่เรื่องธุรกิจ การผลิตสื่อของเยาวชนด้วยตัวเยาวชนเองจึงเป็นทั้งกระบวนการและวิธีการที่จะทำให้เยาวชนมีความเท่าทันสื่อ หรือกล่าวได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของการจัดสื่อมวลชนศึกษา (Media Education) ที่เยาวชนจะสร้างความเข้าใจต่อสื่อด้วยการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์จากการสวมบทบาทเป็นผู้ผลิตสื่อ อีกทั้งการเปิดพื้นที่สื่อให้กับเยาวชน จะเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้ใหญ่ได้รับความรู้ความคิดของเยาวชนที่มีต่อสังคมรอบตัว และ

ผู้ใหญ่สามารถเข้าไปดูแลให้ความช่วยเหลือ หรือเพิ่มเติมความเข้าใจต่างๆ ให้กับเยาวชนได้ถูกต้อง การพัฒนาศักยภาพเยาวชนเป็นภาระของสังคมที่จะต้องสร้างด้วยการให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม จากการคิดริเริ่มกับผู้ใหญ่ (สุเทพ วิไลเลิศ, กรุงเทพธุรกิจ, 21 พฤษภาคม 2545) และจากงานวิจัยของ คณะอนุกรรมการศึกษาบทบาทสื่อมวลชนในการพัฒนาเด็ก (2535) จะพบได้ว่าสื่อมวลชนที่เยาวชน ให้ความสนใจมากที่สุดคือวิทยุโทรทัศน์ รองลงมาคือวิทยุกระจายเสียง แต่ในการเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดนั้นวิทยุโทรทัศน์ค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากเนื่องจากเสียค่าใช้จ่ายสูง จำนวนสถานีที่น้อย และ คำนึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจสูง ในขณะที่วิทยุกระจายเสียงมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่ามาก และมีจำนวน สถานีที่มากกว่าด้วย ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงจึงเป็นไปได้มากกว่า และการเข้าไปเป็นนักจัดรายการวิทยุจะทำให้ผู้นั้นต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ในทุกๆ เรื่อง เช่น ติดตาม ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อจะได้นำมาออกอากาศได้หลากหลาย รู้จักคัดเลือกข้อมูลข่าวสารที่จะนำมา ออกอากาศ และอื่นๆ อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน เช่น การตรงต่อเวลา การ เตรียมตัวก่อนการจัดรายการ และอื่นๆ และต้องเป็นคนที่มีการพัฒนาตนเองอยู่อย่างสม่ำเสมอใน ทุกๆ เรื่อง เช่น การพูดและการอ่านตัวสะกดจะต้องชัดเจนและเข้าใจง่าย เป็นต้น นอกจากนี้ เนาวรัตน์ ขจร (2545 : 2) ได้กล่าวถึงรายการวิทยุที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไว้ว่า ปัจจุบันรายการสำหรับ เยาวชนมีน้อยมาก และการปฏิรูปการศึกษายังเน้นความหลากหลายและการปฏิบัติจริง แต่ในสภาพ ความเป็นจริงแล้วสิ่งเหล่านี้ดูเหมือนว่าจะอยู่เพียงแคในกระดาษเท่านั้น ดังนั้นการให้เยาวชนได้เข้า ไปเป็นนักจัดรายการวิทยุจึงน่าจะเป็นอีกคำตอบหนึ่งที่จะนำสิ่งที่เยาวชนให้ความสนใจอยู่แล้วคือ สื่อมวลชนเข้าไปมีส่วนร่วมกับการศึกษาก็น่าจะพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีสุขได้ดี กว่า การนำสิ่งที่เยาวชนยังไม่สนใจ โดยการมีส่วนร่วมของเยาวชนจะเป็นบันไดขั้นแรกในการสนองต่อ การปฏิรูปการศึกษา และเป็นการสร้างคุณภาพของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการเชื่อมโยงการศึกษาใน ระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยเข้าด้วยกันอีกด้วย อีกทั้งการเป็นนักจัดรายการวิทยุเป็นอาชีพที่ เยาวชนปัจจุบันใฝ่ฝันกันมากขึ้น (ศราวุธ พลอยประดับ , 2544 :75) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดรายการ วิทยุ น่าจะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมจะได้เรียนรู้ในด้านต่างๆ ที่จะส่งเสริมและ พัฒนาในทุกๆ ด้านให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะดี เก่ง และมีสุข

ปัจจุบันได้มีรายการวิทยุที่เปิดโอกาสให้เยาวชนๆ ได้เข้ามาใช้ช่วงเวลาของรายการ เป็นเวทีให้เยาวชนได้แสดงออกทั้งทางความคิด ความสามารถ และการมีส่วนร่วมในการผลิตรายการ พร้อมการนำเสนอด้วยตัวของเยาวชนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลกำไร นั่นคือ "รายการวิทยุเด็กและ เยาวชน" สวท.891 โดยกระจายเสียงทั่วประเทศ ทุกวันอาทิตย์ เวลา 14.00 – 16.00 น. และทาง www.thailandkid.com ซึ่งรายการจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรก : "ร่วมด้วยช่วยเด็ก" เป็นการ

รายงานข่าวในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดโอกาสทางสังคมตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เช่น ไม่ได้เรียนหนังสือ ไม่ได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ฯลฯ เป็นการรายงานสถานการณ์ ความเคลื่อนไหว ระดับนโยบาย และข้อปฏิบัติในด้านต่างๆ ของเยาวชน ช่วงที่สอง : “รายการวิทยุเด็กและเยาวชน” เป็นรายการที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามาจัดรายการได้ รูปแบบรายการจะเปลี่ยนไปตามสภาพกลุ่มที่เข้ามารับผิดชอบ

การเรียนรู้จากการที่เยาวชนได้เข้าไปจัดรายการวิทยุน่าจะเป็นคำตอบหนึ่งที่ดีในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้เรียนที่มีคุณลักษณะ เก่ง ดี และมีความสุข เนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นการเรียนรู้ในสิ่งที่เยาวชนสนใจให้ความสนใจ เกิดจากการปฏิบัติจริง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นอกจากนี้ยังเป็นฝึกกระบวนการคิด การวางแผนก่อนจัดรายการ และอื่นๆ อีกมากมาย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาเยาวชนให้ดี เก่ง มีสุขโดยกระบวนการเรียนรู้ในการจัดรายการวิทยุ

คำถามในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นคำถามของการวิจัย คือ กระบวนการเรียนรู้ในการจัดรายการวิทยุช่วยพัฒนาให้เยาวชนดี เก่ง มีสุขได้เพียงไร และอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเข้ามาเป็นนักจัดรายการวิทยุของเยาวชน
2. เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้และผลที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในการเข้ามาจัดรายการวิทยุภายใต้กรอบดี เก่ง มีสุขของกรมวิชาการ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตในการศึกษาวิจัย คือ

1. นักจัดรายการวิทยุเยาวชน คือ กลุ่มเยาวชนที่ผ่านการอบรมดีใจเยาวชน และนักจัดรายการประจำของสถานีวิทยุเด็กและเยาวชน A.M. 891
2. คุณลักษณะดี เก่ง มีสุข คือ คุณลักษณะของผู้เรียนตามกรอบของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. ผลของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในการจัดรายการวิทยุ คือ ผลของการเรียนรู้ตามคุณลักษณะดี เก่ง มีสุขที่วัดจากการรับรู้ของเยาวชนแต่ละคน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเยาวชนที่ผ่านการอบรมดีเจเยาวชนของสถานีวิทยุเด็กและเยาวชน A.M. 891 ที่มีที่อยู่ซึ่งสามารถติดต่อได้ชัดเจนและผ่านการเป็นนักจัดรายการวิทยุเด็กและเยาวชน A.M. 891 ช่วงใดช่วงหนึ่งของรายการ คือ ร่วมด้วยช่วยเด็ก หรือรายการวิทยุเด็กและเยาวชนรุ่น 1-10 ทั้งหมด 176 คน และกลุ่มเยาวชนที่เป็นนักจัดรายการวิทยุประจำรายการ “วิทยุเด็กและเยาวชน A.M. 891” เนื่องจากเป็นเยาวชนที่มีความชำนาญในการจัดรายการมากขึ้นและได้พัฒนาตนเองมาเป็นนักจัดรายการประจำ โดยเยาวชนเหล่านี้จะต้องมีคุณสมบัติ คือ เป็นนักจัดรายการประจำในช่วงใดช่วงหนึ่งของรายการ มีประสบการณ์การจัดรายการมากกว่า 5 ครั้ง และเป็นนักจัดรายการที่สามารถติดต่อได้ขณะทำการวิจัย จำนวนทั้งหมด 8 คนเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดผลของการเรียนรู้ตามประเด็นที่ได้จากแบบสอบถาม

คำจำกัดความของการวิจัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเข้ามาเป็นนักจัดรายการวิทยุของเยาวชน หมายถึง องค์ประกอบพื้นฐานในการตัดสินใจเข้ามาเป็นนักจัดรายการวิทยุเพื่อสนับสนุนให้เยาวชนเกิดกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาให้ดี เก่ง มีสุข

กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ลำดับขั้นตอนที่ทำให้เกิดการปรับหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามกรอบการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

การพัฒนาเยาวชน หมายถึง การพัฒนาเยาวชนให้ดี เก่ง มีสุขตามกรอบของกรมวิชาการ

เยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์

นักจัดรายการวิทยุเยาวชน หมายถึง เยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรายการวิทยุ

คนดี หมายถึง คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ คือมีคุณธรรม จริยธรรม จิตใจดีงาม โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกจากการมีวินัยและมีค่านิยมประชาธิปไตย

คนเก่ง หมายถึง คนที่เก่งทั้งในเรื่องของตนเอง การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

คนมีความสุข หมายถึง คนที่มีความสุขทั้งทางกายและทางใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเข้ามาเป็นนักจัดรายการวิทยุของเยาวชน
2. ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ในการเป็นนักจัดรายการวิทยุที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณลักษณะดี เก่ง มีสุข
3. เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาทางเลือกโดยใช้สถาบันสื่อมวลชนเป็นแหล่งเรียนรู้ในอนาคต
4. เพื่อสร้างความตระหนักต่อนักการศึกษาถึงบทบาทของสื่อมวลชนในการจัดการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจเข้ามาเป็นนักจัดรายการวิทยุของเยาวชน

- เพศ
- อายุ
- ความสนใจในอาชีพนักจัดรายการวิทยุ
- เหตุผลที่สนใจในอาชีพนักจัดรายการวิทยุ
- การทราบข่าวการเปิดอบรมดีใจเยาวชน

ฯลฯ

การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในการจัดรายการวิทยุ

1. เเชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง บริบทจริง
2. ร่วมวิเคราะห์ปัญหา แสวงหาความรู้ ข้อมูลและวิธีการจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน
4. ได้รับผลการตัดสินใจและการกระทำของตนจากสังคม
5. มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ
6. มีการวัดและประเมินผล

เยาวชน "ดี เก่ง มีสุข"

ดี

- ติดตามข้อมูลข่าวสาร
- ยอมรับผลการกระทำของตนเอง
- ชอบช่วยเหลือเพื่อน

ฯลฯ

เก่ง

- ค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- นำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ทำงานเป็นระบบ

ฯลฯ

มีสุข

- ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- ป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุต่างๆ
- การละเว้นจากสิ่งเสพติด

ฯลฯ